" ئاواتـــــــــــی شۆخێک "

نووسینی / مەزن ڕێبوار هۆگر

ئەم بەرهەمە پێشکەشە بە

دایک و باوکم کە لە ناخۆشترین ساتی ژیانم بوون بە قەڵغان بۆ من و لە تاریکیەوە گەیاندیانم بە ڕووناکی

هاوژینی خۆشەویستم "شۆخان" گیان

هەر خوێنەرێکی ئازیز ...

سەرتاپای لەشی شۆخ و شیرین بوو . سەر کوڵمە نەرم و شلەکەی ئاڵبوو وەکو پەڕەی گوڵ . برژانگە درێژە خەواڵووەکەی چاوی بە ئاشکرا جادوویان لێ ئەتکا. ئەو گەیشەنەی لە ژنیەتی گەورە کچا دەرئەکەوێ لە هەموو پارچەیەکی لەشە سپی و پاراوەکەیدا ئەدرەوشایەوە . بە تێکڕایی لەهەرالەی مانگی ئادار و نیسانی نەمامی سێو ئەچوو. هەموو لەشی "شۆخ"ی بوو. هەموو لەشی جوانی بوو ...

بەیانیەک دەمی خۆر هەڵاتن، بەناز و لەنجەولار دەستیکرد بە هاتووچۆ بەناو تەلانەکانی باخا. ناوچاوە رووناکەکەی پەردەیەکی تەنک هەوری دڵتەنگی دایگرتبوو، ئەرۆیشت و لەبەر خۆیەوە شتێکی تەماوی لێکئەدایەوە.

پەرییە بچکۆلانەیەکیش لەولاوە، بەناو تەلانەکانی باخا ئەگەڕا بینینی جوانی لەناو هەوری دڵتەنگیا کسپەی بەردایە دڵ.

بەڕاکردن چوو، داوینی جلە ئاوریشمینەکەی لە زەوی بەرز کردەوە، بەدەنگێکی نەرمی زەلال لێی پرسی :

- هۆ کچە جوانەکە ! تو ئەو خودایەی دروستی کردوویت گرێی دڵتم پێ بڵێ. هەرچییەک لە جوانی کچێکی وەکو تۆ ئاواتی بۆ بخوازی بەسەربارەوە هەتە : زەردی قژت ئەڵێی هی گوڵە گەنمی پەرێزی پاش بەهارە .. رەنگی جووتە چاوەکەت ئەڵێی شینایی ئەو ئاسمانە قوڵەیە کە سپێدەی بەیان تیایا پێ ئەکەنێ. رەوت و رووت لە هی پەپوولە نەرمترە . دەم و لێوت ئەڵێی دەم و لێوە ئاڵەکەی شوشەی عەترە ! رواڵەتێکی وا تەلیسماویت هەیە دیمەنە "شۆخەکە"ی ڕۆژی دەم کەلی ناگاتێ ... تو ئەو

خوایەی دروستی کردوویت پێم بڵێ بۆچی نیگەرانی ؟

پێچەوانەی ئەمانەی گشت، چی ژیانی تاڵ کردوویت ؟ تێمبگەیەنە ؟

کچە بە بەری هەردوو دەستە نەرم و شلە بچووکەکەی بزەیەکی ناز و عشوەی دەموچاوی خۆی شاردەوە و وتی ...

هەرگیز...هەرگیز ئەمانەم ناوێ کە تۆ ئەیانلێی. بەڵام ڕاستیت ئەوێ لە داخی گوڵانی بەهار پەستم. هەتا بڵێی جوانن جار جارێ خۆزگە بەو جوانییەیان ئەخوازم . وەلی گەلێک جاریش بەرامبەریان دڵم پڕ ئەبێت لە هەستی بەخیلی پێبردنیان... ئاخ خۆزگە ئەبووم بە گوڵە وەنەوشەیەک لەناو سەوزەگیای ژێر توتڕکی باخا!

پەرییە بچکۆلەش دایە قاقای پێکەنین، وتی:

-چۆن هەر بۆ ئەمەیە هەروا نیگەرانی ؟ بڕۆ، ئەی شۆخەکە ببە بە گوڵە وەنەوشەی باخان ! کچە جوانەکە لە پڕێکا بوو بە تەڵێ وەنەوشەی پاراو

لەناو سەوزەگیای بەر سێبەری باخەکە. هەتاوی ئاسمان بۆی شێت ببووبە درێژایی ڕۆژەکە، لە کونی گەڵای درەختەکانەوە بە چاوبرکێ تەریقی ئەکردەوە... مانگە شەویش مانگی سپی ئەوینداری لەگەڵ ئەکرد . ئەوەندە جوان بوو،

ئەوەندە ڕووناک و گەش بوو ریشکە و پیشکەی بە چاوی بینەر ئەکرد، سەراپای گیانی ئەبووژایەوە...

چەند جوان بوو گوڵە وەنەوشەی ناو باخان ! بەسەر لاسکە باریکەکەیەوە ئەوەندە جوان وەستابوو، ئەوەندە جوان پێ ئەکەنی و شەپۆلی بۆنی بڵاوئەکردوە، هەرچی گوڵ و گوڵالە بوو مەست ببوون و بەخیلیان بەجوانی گوڵە وەنەوشە ئەبرد. لەگەڵ هەڵی ئەکرد بە گوێی یەکتر ئەچپان، ئەیانوت:

بڕوانە ! بڕوانە ! ئەم گوڵە وەنەوشەیە چ فریشتەو ناوچاوێکی هەیە ! هەروا پەپولەی ڕەنگاوڕەنگ و خۆی فڕێ ئەداتە بەر پێی ...

بەڵام گوڵە وەنەوشە زۆری پێنەچوو دەستی کرد بە خەفەت خواردن. هەموو بەیانی و ئێوارەیەک چاوە جوانەکەی دڵۆپی فرمێسکی تێئەزا.

پەرییە بچکۆلانە بە بەرگە شینەکەی بەری دووبارە دەرکەوتەوە. ئەم جارەش لێی پرسی:

- ها ، گوڵە وەنەوشە ! بۆچی دووبارە وا خەم میوانتە و دڵتەنگی ؟ ئەی خوازیار نەبووی ببی بەگوڵە وەنەوشە؟ ئەوەتا بوویت! ئەوا ئێستا خاتوونی گوڵانی. گوڵانی تری باخ لە داخی تۆیە یەخەی خونچە دائەرنێ و ئەگەشێنەوە. بدوێ ! بزانم بۆچی دووبارە وا کزی؟

بەڵام گوڵە وەنەوشە ئەو گەردنەی کەچی کردبوو بەرزی نەکردەوە، وەڵامی نەبوو...

پەرییە بچکۆلە بەردەوام بوو:

- تکات لێئەکەم، گوڵە وەنەوشە، بۆچی ئەوەنە زیزی ؟ لە ژیانی ژێر سێبەرە تاریکەکەی توترک و درەختان بێزاری، ئارەزووی رابواردنی چەم و مێرگەکانت هەیە؟ ئەڵێی چی؟

گوڵە وەنەوشە ورتەی لێوەنەهات، پەرییە بچکۆلە لەسەر پرسیار ڕۆیشت:

- ڕەنگە پەپوولەکان دڵگربووبن، بە پۆل دێن، لەسەر ماچی لێوە شیرینەکەت بەر ئەبنە یەتری بەسەر سەرتەوە...

گوڵە وەنەوشە هەناسەیەکی هەڵکێشا و دووبارە دەمی لێکنا.

پەرییە بچکۆلە ئیتر لە وزەیا نەما توند بوو:

- چەند پەست ئەبم لەم بێدەنگیەی تۆ ئەی گوڵە وەنەوشەی جوان ! بۆ قسە ناکەی؟ ئەتەوێ بتبەن بۆ کۆشکی شازادەکان ، لەناو گوڵدانی چینیدا لەسەر مێزی توالێت لەبەر ئاوێنەی مەڕمەڕ داتبنێن؟ جوانە نەرم و شلەکانی کۆشک سنگ و بەرۆکت پێ بڕازێننەوە؟ .. پرچ و ئەگریچەی خۆیانت پێ جوانبکەن؟ .. بۆ لێو ناکەیتەوە ؟ ئاخ لەدەست تۆ گوڵە وەنەوشە !

گوڵە وەنەوشە ئەمجا دەمی کردەوە و وتی:

گوێ بگرە ئەی پەری! ئەوسا لام وابوو گوڵە وەنەوشە لە هەموو گوڵێکی رووی زەوی جوانترە. نەمئەزانی نیشانەی خەم و دڵتەنگییە.

خۆت ئەزانی من چەند بێزارم لە خەم خواردن و دڵگیربوون . ئەمەوێ ببم بە گوڵە زەمەقێکی ناو مێرگی پاراو. گوڵە زەمەق شای گشت گوڵە جوانەکانە، سا وانییە؟

پرییە بچکۆلە وتی:

- گوایە هەموو ئاواتێکت هەر ئەمەبوو دەبڕۆ ببە بە گوڵە زەمەق.

گوڵە وەنەوشە ئینجا بووە گوڵە زەمەقێکی جوان و پاراویدا هێشتا هێشتا وێنەی بە جووت چاو نەبینرابوو.بەڵام زۆری پێنەچوو پەستی دایگرتەوە

لەدڵی خۆیدا وتی: "ببومایە بە گوڵە یاسەمین باشتربوو" پاشان وتی: نا گوڵە مێخەک جوانتر و بۆن خۆشتریشە ، لەمەش پاشگەزبووەوە، وتی نا نا ، گوڵە باخ شای سەرپاکی گوڵانە، خۆزگە ئەبووم بە گوڵە باخێکی ڕەنگ ئاڵ و بۆنخۆش...

پەرییە بچکۆلە لەسەر ئاواتی شۆخە جوانەکە ی کرد بە گوڵە باخێکی ڕەنگ ئاڵی تازە پشکوتوو. ئەمجا هەناسەیەکی هەڵکێشا و وتی: ئۆخەی ئیتر

گللەیم لەناوچاوو ژیانی خۆم نەما، بووم بە خانمی گوڵان! بووم بە دیارییە جوانەکەی دەستی ئەویندارەکان بۆ یەکتری !

بووم بە شت ! ئیتر هەر ئەوەم لەسەرە پێ بکەنم و خەندە بکەم و بەخۆشی ڕابوێرم! ...

ئیتر گوڵە باخی جوان تەواوی ئەو ڕۆژەی بە پێکەنین و شادمانی بەێکرد. کە شەو داهات و دنیا نەختێ تاریکبوو، لە دوورەوە تارمایی کچ و کوڕێکی بەدیکرد، وردە وردە بەرەولای ئەو ئەهاتن دەستیان ئاڵاندبووە ملی یەکتر. سەریان بە لای یەکتردا شۆڕکردبووەوە بە چپەیەکی پڕ لە مۆسیقا لە ئەویندارى و سۆز و خۆشەویستی ئەدوان .

شۆخەکە ــ گوڵە باخەکە سەری کێشا بۆ بناگوێی دراوسێیەکی و وتی :

- بڕوانە.. ئەو کچە ئەویندارێکی چەند جوانە؟ روخساری بە ڕوونی جوانی ئیق ئەکاتەوە. دەنگی چپەی ئەڵێی مۆسیقای ئەسپاییە

ئەزرنگێتەوە. هەی داخ! منیش کە تا کچێکی شۆخ بووم گەلێ جوانتربووم!

ئەمەی وت و ئیتر بە دڵێکی پڕ تاسە و ئارەزووەوە دەستی کرد بە تەماشاکردن و گوێ لێگرتنی جووتە ئەویندار. سەر گروشتەی ناز و نیازی پیت بە پیت بیست، گەرمی ، گەرمی بازاڕی عیشوەو دەستبازی بابەت بە بابەت بینی.

کە ئەوان ڕۆیشتن، مانگ بەسەر فرمێسکێکی تاسەدا هەڵهات، کە خەریکبوو بەسەر کولْمە ئاڵەکەیدا بتکێە خوارەوە. لەبەرخۆیەوە ئەیوت " ئەگەر منیش کچ بوومایە ئێستا دڵێکم ئەبوو لەگەڵ ئەوینداری، بەڵام سوودی چییە؟ پەرییە بچکۆلە پشتی لێ هەڵکردووم نایەتەوە بەلامدا، لای خۆی وتی سەرت لێ ئەدەمەوە. کوا؟ ئەی بۆ دیار نییە؟ گوڵە باخ بەدەم ئەم خەیاڵانەوە خەوی لێکەوت تا بەری بەیان. کە لە خەو هەستا یادەوەرییەکانی شەوی ڕابردووی یەکە یەکە هاتەوە بیر. پاشان ژینی خۆشی هاتەوە بەرچاو کە چۆن کەڵک لە جوانی خۆی وەرناگرێت و پێی لە دڕک و داڵ

چەقیووە. بەدەم لێکدانەوەوە ورد ورد فرمێسک لە چاوی ئەهات و بەسەر ڕوومەتە ئاڵەکەیدا ئەڕژایە ناو گڵ.

ئەو ڕۆژەشی بە لێکدانەوەو دڵتەنگی بردە سەر. ڕۆژی دوایی لە دەمی چێشتەنگاو ژنێکی باڵابەرزی خوێنگەرمی دی لەگەڵ پیاوێکدا بەناو تەلانەکانی باخا ئەگەڕان، مناڵێکی ئێسک سووکیان لە پشتەوە بوو، خلە خل بە شوێن پەپوولەدا ئەسوڕایەوە. ژنەکە ڕووی کردە پیاوەکە و وتی:

ئاگات لێیە ئاواتەکەت چۆن هاتووەتە دی. ئەوە کوڕە خۆشەویستەکەمان، ئەوە من و تۆیش، لە ڕۆژێکی خۆشی بەهاردا هاتووین بەناو تەلانی گوڵە باخا ئەسووڕێینەوە. لەبیرتە یەکەمجار کە هاتی بمدوێنی چۆن بە توندی دەستم پێوەنای. پاشان هاتیتەوە و دووبارە هاتیتەوە تا قسەمان لەگەڵ یەکترکرد. تا، هەموو هەفتەیەکی پێ نەچوو شاییمان تەواوبوو. لەبیرتە وتت :

چەند خۆشە منالێکمان ببێت، بە یاریکردن و خلە خل بە دەورو پشتماندا بسوڕێتەوە؟ ژیانمان بۆ پڕبکات لە گۆرانی و شادمانی؟ ... "ئەوە کوڕی جوانکیلە، ئەوە ژیان و گوزەرانی پڕ لە بەختیاری

لەگەڵ ژنەکە قسەکەی تەواوکرد، دایک و باوک بە جووتە باوەشیانکرد بە کوڕەکەدا و ئەملا و ئەولایان تێر ماچ کرد ...

گوڵە باخ لەبەر خۆیەوە وتی :

- ئەوا تێگەیشتم دایکێتی چییە، و چ بەختیارییەکی لە هەگبەدایە ! ئەوا تێگەیشتم کە لە دونیادا هیچ شتێک من بەختیار ناکات دایکێتی نەبێت، مناڵ و ماڵ و مێرد نەبێ ! ...

****

بۆ سبەینێ کە پەرییە بچکۆلە سەری لێدا دەمی برد بۆ ڕوومەتی و ماچیکرد و وتی :

- ها چییە ؟ دووبارە بۆ ماتی ئەی گوڵە باخ؟

به دەنگێکی ئەسپایی و غەمگین وەڵامی دایەوە و وتی :

- بمکەرەوە بە کچ، ئیتر هەتا بمێنم خۆزگە بە هیچ ناخوازم ، ئاواتم ئەوەیە ببم بە کچ و دایکی منداڵ...

کۆتایی

دەربارەی نووسەر/

ناوی تەواوی " مەزن ڕێبوار هۆگر" لە ساڵی ١٩٩٨ لە شاری سلێمانی لە دایکبووە. لە خێزانی "گۆران" ی شاعیرە

دەرچووی بەشی پەیوەندییە گشتییەکان و بازاڕگەریە لە زانکۆی پۆلیتەکنیکی سلێمانی ساڵی ٢٠٢٠-٢٠٢١

بەرهەمەکانی نووسەر/

- گفتوگۆ لەگەڵ مانگدا (بابەت : چیرۆک بە زمانی کوردی – ئینگلیزی)
- نامەیەکی خۆشەویستی ناخ هەژێن لە دەمی شۆڕشی ڕێنیسانس لە ئیتاڵیا.
- نامەیەکی خۆشەویستی ناخ هەژێن لە دەمی شۆڕشی فەرەنسادا